

מערך פעילות בנושא חיות בר ליד הבית

הקדמה למורה

חיות בר הן כל אותן חיות שלא ביותו על ידי האדם, החל מחרקים זעירים ועד יונקים גדולים. חיות הבר ממלאות תפקידים חיוניים במערכות האקולוגיות שבהן הן חיות: חלקן מאביקות צמחים, אחרות מפרקות חומר אורגני, יש המפיצות זרעים ויש המסייעות בוויסות אוכלוסיות מזיקים. יום חיות הבר העולמי, המצוין בישראל במשך שבוע, הוא הזדמנות לפקוח את העיניים ולהכיר את בעלי החיים שנמצאים סביבנו, מעופות ויונקים ועד לחרקים קטנים, להבין את חשיבותם ולחזק את תחושת האחריות והמסוגלות של הילדים להגן על חיות הבר בסביבתם הקרובה.

מהלך הפעילות

המערך כולל שלוש מצגות. כל מצגת עוסקת במין אחד של חיית בר הנפוצה בסביבת האדם: קיפוד מצוי, זיקית ים-תיכונית ודוכיפת. חיות בר אלה מייצגות שלוש קבוצות טקסונומיות שונות: יונקים, זוחלים ועופות. כל מצגת נפתחת בסרטון של שיר. לאחר מכן מוצג חידון טריוויה, שחלקו הראשון מבוסס על המידע הכלול בשיר. ננחה את התלמידים להאזין היטב למילות השיר כדי שיוכלו לענות על שאלות החידון. בשלב השני של החידון יש שאלות הרחבה, שאינן מבוססות על השיר. בנוסף, בחלקו הבא של המערך אנו מציעים שאלות פתוחות, המיועדות לדיון ושיח. אפשר להשתמש בהן כמטלה לחיפוש התשובה במקורות מידע מהימנים, כפעילות יצירה ועוד.

תקציר הפעילות

היכרות עם בעלי חיים נפוצים בסביבת האדם
תוך האזנה לשירים ודרך משחק טריוויה.

מטרות המערך

1. היכרות עם חיות בר הנפוצות בסביבת האדם
2. היכרות עם מאפיינים של קבוצות בעלי חיים
3. חיזוק הקשר של התלמידים לעולם הטבע הקרוב אליהם ותחושת האחריות לשמירה עליו.

שכבת גיל

יסודי

קישורים למצגות

- [מצגת קיפוד מצוי](#)
- [מצגת דוכיפת](#)
- [מצגת זיקית ים-תיכונית](#)
- [קול של דוכיפת](#)

שאלות העמקה והרחבה – קיפוד מצוי

1. אילו בעלי חיים נוספים שייכים למחלקת היונקים?
2. בחרו בעל חיים אחד ממחלקת היונקים והשוו בינו ובין הקיפוד: אילו תכונות משותפות לשניהם? אילו תכונות מיוחדות לכל אחד מהם?
3. האם ראיתם קיפוד? באיזו סביבה: בטבע או בסביבה עירונית? אלו בעלי חיים נוספים ראיתם באותו בית גידול?
4. באיזה בית גידול חי הקיפוד? ציירו / בנו לו בית גידול מתאים.

שאלות העמקה והרחבה – דוכיפת

1. מדוע לדעתכם נבחרה הדוכיפת לציפור הלאומית של ישראל? עצבו לדוכיפת שלט פרסומת.
2. אילו מאפיינים מלמדים אתכם שהדוכיפת שייכת למחלקת העופות?
3. שמה של הדוכיפת בערבית הוא "הודהוד". האזינו [לקולות](#) שמשמיע הזכר. מדוע לדעתכם היא נקראת כך?
4. צאו לחצר בית הספר. האם אתם מצליחים לזהות את הדוכיפת? האם אתם מצליחים לשמוע אותה?
5. ציירו את הדוכיפת ואת סביבת המחיה שלה.

שאלות העמקה והרחבה – זיקית ים-תיכונית

1. הזיקית היא זוחל. אילו מאפיינים של זוחל יש לזיקית? אילו תכונות ייחודיות יש לזיקית?
2. הזיקית מחליפה צבעים. איזה צבע יכול לסייע לה להתחמם מהר בשעות הבוקר? איזה צבע יכול לסייע לה להסתוות בין עלים? ציירו זיקיות בשלל צבעים.
3. הזיקית מותאמת להפליא לחיים על עצים. אילו בעלי חיים אחרים מותאמים לחיים על עצים? האם יש להם התאמות דומות או שונות?
4. האם פגשתם זיקית? היכן? באיזה בית הגידול? מה היא עשתה?
5. הזיקית היא אוכלת חרקים. תכננו הצגה או פרסומת שתציג את הזיקית כאוכלת חרקים.

מידע נוסף על בעלי החיים

- [דוכיפת](#)
- [קיפוד מצוי](#)
- [זיקית ים-תיכונית](#)